

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har den 20 mars 1990 berett jordbruksutskottet m.fl. utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 1989/90:90 om forskning jämte motioner, i de delar propositionen och motionerna berör resp. utskotts beredningsområde.

Utskottet

I sitt betänkande 1989/90:JoU17 behandlar jordbruksutskottet de delar av forskningspropositionen jämte motioner som har mera direkt anknytning till utskottets beredningsområde. I detta yttrande behandlas endast regeringens förslag angående skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR) jämte följdmotionerna Ub123 yrkande 4 och Ub125 yrkande 27, båda i motsvarande del.

Regeringens förslag beträffande forskningsråden (prop. s. 35 f.) innebär i korthet att två nya forskningsråd inrättas under industridepartementet resp. socialdepartementet, nämligen ett teknikvetenskapligt och ett socialvetenskapligt forskningsråd. Forskningsråden tilldelas ökade resurser. Vad särskilt beträffar SJFR anförs i propositionen att detta forskningsråd arbetar på i stort sett samma sätt som grundforskningsråden. Regeringen anser att SJFR nu bör ges en tydligare karaktär av grundforskningsråd. Rådets styrelse bör därför i fortsättningen ha en majoritet av representanter från vetenskapssamhället. Dessa bör vara valda genom elektorsförsamlingar i likhet med vad gäller för övriga grundforskningsråd.

I motion Ub123 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) anförs att folkpartiet kan acceptera förslaget att inrätta forskningsråd under andra departement än utbildningsdepartementet. Placeringen är dock inte självklar. Det vore enligt motionen av värde om regeringen inför nästa forskningsproposition gjorde en seriös analys av alternativet att samla alla råd av grundforskningskaraktär under utbildningsdepartementet.

I motion Ub125 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkas att samtliga forskningsråd organiseras på ett enhetligt sätt och inordnas under utbild-

ningsdepartementet. Det innebär att det skogs- och jordbruksvetenskapliga forskningsrådets oberoende ställning bör förstärkas genom att även detta råd inordnas under utbildningsdepartementet.

Utskottet gör följande bedömning. Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR) skall enligt sin instruktion undersöka behovet av forskning som gagnar de areella näringarna och angränsande områden samt främja och stödja sådan forskning (SFS 1988:866). I avsnitt 18 av forskningspropositionen redovisas regeringens överväganden rörande forskningen för de areella näringarna. Av redovisningen framgår att SJFR ansvarar för finansieringen av både grundforskning, kollektiva forskningsprogram och tvärvetenskapliga forskningsprogram vilka samtliga har stark anknytning till jordbruksdepartementets ansvarsområde. Flera forskningsprogram drivs i nära samarbete med näringen. Den största mottagaren av anslag från SJFR är Sveriges lantbruksuniversitet. Den forskning som sålunda finansieras av SJFR är av särskilt intresse mot bakgrund bl.a. av tidigare och kommande riksdagsbeslut om jordbrukets miljöanpassning och livsmedelspolitiken i stort. Några aktuella exempel är forskning om alternativa produktionsformer i jordbruket och trädgårdsnäringen, bioteknik och alternativa användningsområden för jordbruksmark som frigörs från livsmedelsproduktion. FoU-insatser för en bättre djurmiljö i animalieproduktionen och en förbättrad livsmedelskvalitet har också stor betydelse i detta sammanhang. Utskottet vill särskilt understryka att riksdagen inom kort kommer att fatta beslut om livsmedelspolitiken som kan förväntas innebära en betydande omställning för jordbruksnäringen. Forskning och utveckling på jordbrukets område har i detta hänseende en särskilt viktig funktion att fylla. De faktorer som här redovisats talar enligt utskottets mening starkt för att SJFR även i fortsättningen tillhör jordbruksdepartementets ansvarsområde.

Med det anförda föreslår jordbruksutskottet att utbildningsutskottet tillstyrker regeringens förslag samt avstyrker motionerna Ub123 yrkande 4 och Ub125 yrkande 27, båda i motsvarande del.

Stockholm den 19 april 1990

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Hans Gustafsson (s), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Grethe Lundblad (s), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Jens Eriksson (m), Åke Selberg (s), Bengt Rosén (fp), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk), Inge Carlsson (s), Kaj Larsson (s), Carl G Nilsson (m) och Anders Nordin (mp).

Avvikande meningar

1. Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Carl G Nilsson (alla m) anför:

Som anføres i motion Ub125 bör forskningsprojekten i största möjliga utsträckning beslutas efter inomvetenskapliga bedömningar. Detta innebär enligt vår mening att ansvaret för grundutbildning och forskning bör åvila det departement som har som huvuduppgift att svara för kunskapsuppbyggnad och kunskapsutveckling, dvs. utbildningsdepartementet. I enlighet härmed bör skogs- och jordbrukets forskningsråds oberoende ställning stärkas genom att detta råd organisatoriskt underordnas utbildningsdepartementet. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Ub125 yrkande 27 i motsvarande del.

2. Lars Ernestam och Bengt Rosén (båda fp) anför:

I enlighet med vad som anføres i motion Ub123 anser vi att frågan om forskningsrådets departementstillhörighet ingalunda är självklar. Tills vidare kan regeringens förslag att placera resp. bibehålla forskningsråden under andra departement än utbildningsdepartementet accepteras. Placeringen kan emellertid ses som första steget i ett slags sektorisering av grundforskningsråden. En sådan utveckling vore enligt vår mening olycklig. Inför nästa forskningsproposition bör regeringen göra en seriös analys av alternativet att samla alla råd av grundforskningskaraktär — inkl. skogs- och jordbrukets forskningsråd — under utbildningsdepartementet. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Ub123 yrkande 4 i motsvarande del.

